

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
Національний університет «Львівська політехніка»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Національного університету
«Львівська політехніка»

проф. _____ Ю.Я. Бобало

“ ____ ” _____ 2011 р.

ВАРІАТИВНА ЧАСТИНА
ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ
МОЛОДШОГО СПЕЦІАЛІСТА

ГАЛУЗІ ЗНАНЬ 0305 «ЕКОНОМІКА ТА ПІДПРИЄМНИЦТВО»
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 5.03050801 «ФІНАНСИ І КРЕДИТ»
КВАЛІФІКАЦІЇ «МОЛОДШИЙ СПЕЦІАЛІСТ З ФІНАНСІВ І КРЕДИТУ»

Ухвалено на засіданні
Вченої ради університету
від “27” грудня 2011 р.
протокол № 48

Львів 2011

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Освітньо-кваліфікаційний рівень: Молодший спеціаліст

Спеціальність: 5.03050801 «Фінанси і кредит»

Кваліфікація: «Молодший спеціаліст з фінансів і кредиту»

ПОГОДЖЕНО

Директор Навчально-наукового інституту підприємництва та перспективних технологій

_____ доц. Хром'як Й.Я.

«09» листопада 2011 р.

Голова Науково - методичної ради Навчально-наукового інституту підприємництва та перспективних технологій

_____ доц. Слюсарчук Ю.М.

«09» листопада 2011 р.

ПЕРЕДМОВА

РОЗРОБЛЕНО

робочою групою Національного університету «Львівська політехніка»

ВНЕСЕНО

Кафедрою фінансів Навчально-наукового інституту підприємництва та перспективних технологій

ЗАТВЕРДЖЕНО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ

Наказом директора Навчально-наукового інституту підприємництва та перспективних технологій Національного університету «Львівська політехніка» від «02» грудня 2011 р. № 421

УВЕДЕНО

вперше

РОЗРОБНИКИ СТАНДАРТУ

- Хром'як Йосип Якович – директор Навчально-наукового інституту підприємництва та перспективних технологій Національного університету «Львівська політехніка», доцент, к.т.н.
- Алексєєв Ігор Валентинович – завідувач кафедри фінансів Інституту економіки і менеджменту, проф., д.е.н.
- Слюсарчук Юрій Миколайович – заступник директора Навчально-наукового інституту підприємництва та перспективних технологій Національного університету «Львівська політехніка», голова науково-методичної ради інституту, доцент, к.ф.-м.н.
- Гориславець Павло Анатолійович - завідувач кафедри фінансів Навчально-наукового інституту підприємництва та перспективних технологій Національного університету «Львівська політехніка», доцент, к.е.н.

ЗМІСТ

Вступ

1. Галузь використання
2. Нормативні посилання
3. Визначення
4. Позначення і скорочення
5. Виробничі функції, типові задачі діяльності та уміння щодо вирішення типових задач діяльності
6. Попередній освітній або (та) освітньо-кваліфікаційний рівень і вимоги до професійного відбору абітурієнтів
7. Вимоги до державної атестації осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах
8. Вимоги до системи освіти та професійної підготовки

Додаток А Таблиця – Виробничі функції, типові задачі діяльності, уміння і компетенції, якими повинні володіти випускники вищого навчального закладу

Додаток Б Таблиця – Здатності випускника вищого навчального закладу розв'язувати проблеми і завдання соціальної діяльності та необхідні для цього вміння

Вступ

Варіативна частина освітньо-кваліфікаційної характеристики випусників вищого навчального закладу (ОКХ) є нормативним документом Національного університету «Львівська політехніка», в якому узагальнюються вимоги до рівня «Молодший спеціаліст» освітньої та професійної підготовки фахівця, визначається зміст та додаткові цілі професійної підготовки та місце фахівця в структурі галузей економіки регіону, узагальнюються вимоги до змісту освіти і навчання з урахуванням додаткових дисциплін, встановлених вищим навчальним закладом.

Варіативна частина ОКХ встановлює галузеві кваліфікаційні вимоги до майбутньої соціально-виробничої діяльності випусника Національного університету «Львівська політехніка» в регіоні з вищезазначеної спеціальності та освітньо-кваліфікаційного рівня.

Варіативна частина ОКХ використовується під час:

- визначення первинних посад випусників Національного університету „Львівська політехніка" та умов їх використання в регіоні;
- розробки та коригування варіативної частини освітньо-професійної програми підготовки фахівців;
- розробки засобів діагностики рівня освітньо-професійної підготовки фахівця в університеті;
- атестації та сертифікації випусників університету;
- укладання договорів або контрактів в регіоні щодо підготовки фахівців;
- професійної орієнтації здобувачів фаху;
- визначення критеріїв професійного відбору;
- прогнозування потреби у фахівцях відповідної спеціальності та освітньо-кваліфікаційного рівня в регіоні і планування їх підготовки;
- розподілення та аналізу використання випусників Національного університету «Львівська політехніка» в регіоні.

Змістом варіативної частини ОКХ є:

- професійне призначення і умови використання випусників Національного університету «Львівська політехніка» зазначеної спеціальності та освітньо-кваліфікаційного рівня в регіоні у вигляді переліку первинних посад, виробничих функцій та типових задач діяльності;
- вимоги до атестації якості освітньої та професійної підготовки випусників вищих навчальних закладів;
- встановлення відповідальності за якість освітньої та професійної підготовки.

Ця варіативна частина ОКХ фахівця є складовою Галузевого стандарту вищої освіти ГСВОУ ОКХ молодшого спеціаліста за спеціальністю 5.050104 «Фінанси» напряму 0501 «Економіка і підприємництво» (спеціальності 5.03050801 «Фінанси і кредит» галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво») кваліфікації «Молодший спеціаліст з фінансів», введеного в дію Наказом Міністерства освіти і науки України від 13.04.2004 р. №304.

1. Галузь використання

Варіативна частина освітньо-кваліфікаційної характеристики поширюється на Національний університет «Львівська політехніка», де готують фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «Молодший спеціаліст»

спеціальності **5.03050801 «Фінанси і кредит»**
(код і назва спеціальності)

галузі знань **0305 «Економіка та підприємництво»**
(код і назва галузі знань)

освітнього рівня **неповна вища освіта**
(назва освітнього рівня)

кваліфікації **молодший спеціаліст з фінансів і кредиту**
(назва кваліфікації)

з узагальненим об'єктом діяльності: фінансові відносини на мікро- і макрорівні

з нормативним терміном навчання (денна форма) **три роки**
(років, місяців)

Цей документ установлює:

- професійне призначення й умови використання випускників Національного університету «Львівська політехніка» освітньо-кваліфікаційного рівня «Молодший спеціаліст» спеціальності 5.03050801 «Фінанси і кредит» галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво» у вигляді переліку штатних посад, виробничих функцій та типових задач діяльності;
- освітні та кваліфікаційні вимоги до випускників у вигляді переліку здатностей та умінь вирішувати додаткові задачі діяльності;
- вимоги до державної атестації якості освітньої та професійної підготовки випускників вищих навчальних закладів;
- відповідальність за якість освіти та професійної підготовки.

Цей нормативний документ є обов'язковим для Національного університету «Львівська політехніка», що готує фахівців даного профілю. Підприємства, установи, організації забезпечують необхідні умови для використання фахівців відповідно до здобутої ними у вищому навчальному закладі кваліфікації, згідно з чинним законодавством.

Цей документ може бути використаний для цілей сертифікації та атестації випускників Національного університету «Львівська політехніка».

Молодший спеціаліст спеціальності 5.03050801 «Фінанси і кредит» галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво» підготовлений до виконання професійних функцій за одним або кількома з видів економічної діяльності за Національним класифікатором України «Класифікація видів економічної діяльності» ДК 009:2005, затвердженим наказом Держспоживстандарту України від 26 грудня 2005 р. № 375.

Таблиця 1

Види економічної діяльності для фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня
«Молодший спеціаліст» спеціальності 5.03050801 «Фінанси і кредит»
галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво»

Розділ/ Група/ Клас	Назва
1	2
Секція J. Фінансова діяльність	
65	Грошове та фінансове посередництво
65.1	Грошове посередництво
65.11	Діяльність центрального банку
65.12	Інші види грошового посередництва
65.2	Фінансове посередництво
65.21	Фінансовий лізинг
65.22	Надання кредитів
65.23	Інше фінансове посередництво
66	Страховання
66.0	Страховання
66.01	Страховання життя та накопичення
66.02	Недержавне пенсійне забезпечення
66.03	Інші послуги у сфері страхування
67	Допоміжні послуги у сфері фінансового посередництва та страхування
67.1	Допоміжні послуги у сфері фінансового посередництва
67.11	Управління фінансовими ринками
67.12	Біржові операції з фондовими цінностями
67.13	Інша допоміжна діяльність у сфері фінансового посередництва
67.2	Допоміжна діяльність у сфері страхування та пенсійного забезпечення
Секція K. Операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям	
70	Операції з нерухомим майном
70.1	Операції з власним нерухомим майном
70.12.0	Купівля та продаж власного нерухомого майна
70.2	Здавання в оренду власного нерухомого
70.3	Операції з нерухомістю для третіх осіб
70.31	Діяльність агентств нерухомості
74	Діяльність у сферах права, бухгалтерського обліку, інжинірингу; надання послуг підприємцям
74.1	Діяльність у сферах права, бухгалтерського обліку та аудиту; консультування з питань комерційної діяльності та управління
74.13	Дослідження кон'юнктури ринку та виявлення суспільної думки
74.14	Консультування з питань комерційної діяльності та управління
74.15	Управління підприємствами
74.87	Надання інших комерційних послуг
Секція L. Державне управління	
75	Державне управління
75.11.6	Управління у сферах фінансової та податкової діяльності
75.3	Діяльність у сфері обов'язкового соціального страхування
Секція O. Надання комунальних та індивідуальних послуг; діяльність у сфері культури та спорту	
91	Діяльність громадських організацій
91.1	Діяльність організацій промисловців та підприємців, професійних організацій
91.11	Діяльність організацій промисловців та підприємців

Молодший спеціаліст з фінансів і кредиту здатний виконувати професійні роботи й обіймати первинні посади, перелік яких наведено в табл. 2 (за «Класифікатором професій ДК 003:2010»).

Таблиця 2

Професійні назви робіт, які здатний виконувати фахівець освітньо-кваліфікаційного рівня «Молодший спеціаліст» спеціальності 5.03050801 «Фінанси і кредит» галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво»

№ з/п	Код і назва професійної групи	Професійна назва роботи (посада)
1	2	3
III. Фахівці		
1.	3411. Дилери (біржові торговці за свій рахунок) та брокери (посередники) із заставних та фінансових операцій	Брокер. Дилер. Маклер біржовий. Фахівець з біржових операцій. Фахівець з ведення реєстру власників іменних цінних паперів. Фахівець з депозитарної діяльності. Фахівець з корпоративного управління. Фахівець з управління активами. Фахівець з фінансово-економічної безпеки. Фахівець-організатор торгівлі на ринку цінних паперів
2.	3412. Страхові агенти	Агент страховий. Страхувальник.
3.	3413. Агенти з торгівлі майном	Агент з нерухомості. Ріелтер. Торговець (власність). Торговець нерухомістю.
4.	3417. Оцінювачі та аукціоністи	Експерт-консультант із страхування. Оцінювач. Оцінювач (експертна оцінка майна). Оцінювач-експерт.
5.	3419. Інші фахівці в галузі фінансів і торгівлі	Інспектор кредитний. Інспектор обмінного пункту. Інспектор торговельний. Організатор з постачання. Організатор із збуту
6.	3429. Агенти з комерційних послуг та торговельні брокери	Агент податковий
7.	3436.1. Помічники керівників підприємств, установ та організацій	Помічник керівника підприємства (установи, організації). Референт
8.	3434. Допоміжний персонал у сфері статистики та математики	Асистент актуарія. Асистент економіста-статистика
9.	3436.2. Помічники керівників виробничих та інших основних підрозділів	Помічник керівника виробничого підрозділу. Помічник керівника іншого основного підрозділу
10.	3436.3. Помічники керівників малих підприємств без апарату управління	Помічник керівника малого підприємства без апарату управління
11.	3441. Інспектори митної служби	Інспектор митний
12.	3442. Інспектори податкової служби	Державний податковий інспектор. Інспектор з контролю за цінами. Ревізор-інспектор податковий.

1	2	3
IV. Технічні службовці		
13.	4122. Статистики-обліковці та конторські службовці, що займаються фінансовими операціями	Конторський (офісний) службовець (боргові зобов'язання). Конторський (офісний) службовець (застава та іпотека). Конторський (офісний) службовець (інвестиції). Конторський (офісний) службовець (кредит). Конторський (офісний) службовець (оцінка вартості). Конторський (офісний) службовець (статистика). Конторський (офісний) службовець (цінні папери).
14.	4212. Касири в банках та інкасатори	Касир (в банку). Контролер ощадного банку. Обмінювач грошей. Операціоніст (банк).
15.	4214. Лихварі (особи, що позичають гроші в заставу або в борг)	Кредитор . Лихвар
16.	4215. Збирачі податків	Збирач боргових платежів

Молодший спеціаліст з фінансів і кредиту на первинних посадах самостійно виконує переважно стереотипні, частково діагностичні завдання, за усталеними алгоритмами робить економічні розрахунки, збирає, систематизує, нагромаджує первинну інформацію як для виконання закріплених за ним посадових обов'язків, так і для потреб структурного підрозділу, де він працює.

2. Нормативні посилання

У варіативній частині ОКХ є посилання на такі державні та галузеві стандарти України:

- Закон України «Про вищу освіту» від 17.01. 2002 р. № 2984-III;
- Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту), затверджене Постановою КМ України від 20.01.1998 р. №65;
- ДК 003:2010 - Національний класифікатор України: Класифікатор професій;
- ДК 009:2005 - Національний класифікатор України: Класифікація видів економічної діяльності;
- Перелік спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста, затверджений Постановою КМ України від 13.12.2006 р. №1719;
- ГСВОУ-04 Галузевий стандарт вищої освіти України. Освітньо-кваліфікаційна характеристика молодшого спеціаліста за спеціальністю 5.050104 «Фінанси» напряму 0501 «Економіка і підприємництво»;
- Освітньо-професійна програма підготовки молодшого спеціаліста за галуззю знань 0305 - «Економіка і підприємництво» / кол.авт. під заг. кер. А.Ф.Павленка. – К.; КНЕУ, 2009. – 76, [4] с.; Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників;
- МСКО: Міжнародна стандартна класифікація освіти (ISCED: International

- Standard Classification of Education, Paris, Unesco, COM/ST/ISCED);
- Довідник користувача Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС) /За ред. І.І.Бабина. - Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2009. — 128 с.

3. Визначення

У цьому стандарті використано терміни, що подані у Законі України "Про вищу освіту" від 17.01.2002 р. № 2984-III, Міжнародній Стандартній Класифікації Занять, Національному класифікаторі України ДК 003:2010, Національному класифікаторі України ДК 009:2005, Загальних положеннях довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників відповідно до цілей цього стандарту.

У цьому стандарті використано наступні терміни:

Атестація (державна атестація) осіб, які закінчують вищі навчальні заклади - установа відповідності рівня якості отриманої ними вищої освіти вимогам стандартів вищої освіти по закінченню навчання за напрямом, спеціальністю.

Вимога - норма, правило, якому хто-, що-небудь повинні підлягати.

Виробнича функція (трудова, службова) - коло обов'язків, які виконує фахівець відповідно до займаної посади і які визначаються посадовою інструкцією або кваліфікаційною характеристикою.

Діяльність (діяльність людини) - динамічна система взаємодій людини із всесвітом, в яких вона досягає свідомо поставлених цілей, що з'являються внаслідок виникнення у неї певних потреб.

У процесі історичного розвитку суспільства формуються та розвиваються різні **види діяльності людини** - характеристики діяльності залежно від способів і форм її здійснення. Вид діяльності визначається станом взаємодії фахівця з узагальненим об'єктом діяльності протягом усього циклу його існування.

Задача діяльності - мета діяльності, що задана в певних умовах і може бути досягнута в результаті визначеної **структури діяльності**, до якої належать:

- **предмет діяльності** (праці) - те, що суб'єкт має до початку своєї діяльності і що підлягає трансформації у продукт;

- **засіб діяльності** (праці) - об'єкт, що опосередковує вплив суб'єкта на предмет діяльності, або те, що звичайно називають "знаряддям праці", і стимули, що використовуються, наприклад, у діяльності управління;

- **процедура діяльності** (праці) - технологія (спосіб, метод) одержання бажаного продукту. Інформація про спосіб діяльності фіксується у вигляді програми або алгоритму на деяких матеріальних носіях;

- **умови діяльності** (праці) - характеристика оточення суб'єкта в процесі діяльності (температура, склад повітря, рівень акустичних шумів, пристосованість приміщення до праці, меблі, а також соціальні умови та час);

- **продукт діяльності** (праці) - те, що одержано в результаті трансформації

предмета в процесі діяльності.

Є три види задач діяльності:

- **професійні задачі** - задачі діяльності, що безпосередньо спрямовані на виконання завдання (завдань), яке (які) поставлено(і) перед фахівцем як професіоналом;

- **соціально-виробничі задачі** - задачі діяльності, що пов'язані з діяльністю фахівця у сфері виробничих відносин у трудовому колективі (наприклад, інтерактивне та комунікативне спілкування тощо);

- **соціально-побутові задачі** - задачі діяльності, що виникають у повсякденному житті і пов'язані з домашнім господарством, відпочинком, родинним спілкуванням, фізичним і культурним розвитком тощо і можуть впливати на якість виконання фахівцем професійних та соціально-виробничих задач;

Зміст навчання - структура, зміст і обсяг навчальної інформації, засвоєння якої забезпечує особі можливість здобуття вищої освіти і певної кваліфікації.

Зміст навчання поділяється на:

- **нормативну частину змісту навчання** - обов'язковий для засвоєння зміст навчання, сформований відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики як змістові модулі із зазначенням їх обсягу й рівня засвоєння, а також форм державної атестації;

- **вибіркову частину змісту навчання** – рекомендований для засвоєння зміст навчання, сформований як змістові модулі із зазначенням їх обсягу та форм атестації, призначений для задоволення потреб і можливостей особистості, регіональних потреб у фахівцях певної спеціалізації спеціальності, з урахуванням досягнень наукових шкіл і вищих навчальних закладів.

Кваліфікація – здатність особи виконувати завдання та обов'язки відповідної роботи. Кваліфікація вимагає певного освітньо-кваліфікаційного рівня.

Клас задачі діяльності - ознака рівня складності задач діяльності, які вирішуються фахівцем. Усі задачі діяльності розподіляються на три класи:

- **стереотипні задачі діяльності** - передбачають діяльність відповідно до заданого алгоритму, що характеризується однозначним набором добре відомих, раніше відібраних складних операцій і потребує використання значних масивів оперативної та раніше засвоєної інформації;

- **діагностичні задачі діяльності** - передбачають діяльність відповідно до заданого алгоритму, що містить процедуру часткового конструювання рішення із застосуванням відповідних операцій і потребує використання значних масивів оперативної та раніше засвоєної інформації;

- **евристичні задачі діяльності** - передбачають діяльність за складним алгоритмом, що містить процедуру конструювання рішень і потребує використання великих масивів оперативної та раніше засвоєної інформації.

Компетентність - необхідний обсяг і рівень знань та досвід у певному виді діяльності.

Контроль якості вищої освіти - система заходів, які здійснює третя

сторона з метою перевірки характеристик якостей особистості випускника вищого навчального закладу, та їх порівняння з установленими вимогами й визначення відповідності кінцевим цілям вищої освіти.

Навичка - дії, що виконуються під час здійснення певної діяльності, які завдяки численним повторенням стають автоматичними і виконуються без свідомого контролю.

Напрямок підготовки за професійним спрямуванням у вищій освіті - група спеціальностей зі спорідненим змістом освіти та професійної підготовки.

Об'єкт діяльності - процеси, або(та) явища, або(та) матеріальні об'єкти, на які спрямована діяльність фахівця (наприклад, двигун внутрішнього згоряння, організаційно-економічна система, технологія галузі тощо).

Первинна посада - посада, що не потребує від випускників навчального закладу попереднього досвіду професійної практичної діяльності.

Планування - процес розроблення порядку виконання певної діяльності, тобто конкретизація цієї діяльності: визначення проміжних цілей й послідовності їх досягнення, розрахунку строків, прогнозування наслідків майбутніх ситуацій, визначення потреб у ресурсах, виконавцях і необхідних засобах по кожній з цих цілей.

Положення - організаційно-юридичний документ, що регламентує діяльність установи, організації, їх складових підрозділів.

Посада - визначена структурою і штатним розписом первинна структурна одиниця підприємства, установи, організації, що відображає встановлені нормативними актами зміст і обсяг повноважень особи, яка її обіймає.

Проблема - ситуація під час діяльності, яка містить протиріччя наукового, організаційного або іншого характеру і являє собою перепони, що виникають при досягненні суб'єктом цілеспрямованого результату своєї діяльності.

Прогнозування - наукове передбачення можливого й закономірного стану економіки, суспільства в майбутньому, яке спирається на досвід і поточні передбачення відносно майбутнього.

Рівень професійної діяльності - характеристика професійної діяльності за ознаками певної сукупності професійних завдань та обов'язків (робіт), які виконує працівник. Розрізняють такі рівні професійної діяльності:

- **стереотипний рівень (рівень використання)** - уміння використовувати налагоджену систему (об'єкт діяльності) під час виконання певних задач діяльності, та знання призначення об'єкта і його основних (характерних) властивостей;

- **операторський рівень** - уміння готувати (налагоджувати) систему і керувати нею під час виконання певних задач діяльності та знання принципу (основних особливостей) побудови й принципу дії системи на структурно-функціональному рівні;

- **експлуатаційний рівень** - уміння під час виконання певних задач діяльності тестувати та аналізувати роботу системи з метою виявлення та усунення пошкоджень і знання методів аналізу функціонування системи та методів аналізу, пошуку та усунення пошкоджень;

- **технологічний рівень** - уміння під час виконання певних задач

діяльності здійснювати розробку систем, що відповідають заданим характеристикам (властивостям) і знання методів синтезу та технологій розробки систем та способів їх моделювання;

• **дослідницький рівень** - уміння проводити дослідження систем із метою перевірки їх відповідності заданим властивостям, уміння вибирати з множини систему, що дозволяє найбільш ефективно вирішувати задачі діяльності, знання методики дослідження систем та методів оцінки ефективності їх застосування під час вирішення конкретних задач.

Рівень якості вищої освіти - відносна характеристика якості вищої освіти, що ґрунтується на порівнянні значень показників якості, отриманих на підставі діагностичних іспитів випускників вищого навчального закладу, із критеріально-орієнтованим еталоном, що репрезентується стандартом вищої освіти.

Сертифікація фахівця - процедура визначення відповідності професійно важливих властивостей фахівця, його компетенції тощо вимогам, що надані у нормативних документах, в яких відображені вимоги до його кваліфікації.

Спеціальність - категорія, що характеризує:

• у сфері праці - особливості спрямованості й специфіку роботи в межах професії (зміст задач професійної діяльності, що відповідають кваліфікації);

• у сфері освіти - спрямованість і зміст навчання при підготовці фахівця (визначається через об'єкт діяльності або функцію та предмет діяльності фахівця і відображає, насамперед, вид його діяльності й сферу застосування його праці).

Спеціальність у сфері освіти є адекватним відображенням існуючої у сфері праці спеціальності (кваліфікації).

Навчання за спеціальністю освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, або спеціаліста, або Молодший спеціаліста передбачає вивчення узагальненого об'єкта діяльності фахівця, виробничих функцій та типових складових структури професійної діяльності таких, що задовольняють вимоги сфери праці до спеціальності.

Навчання за спеціальністю освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста передбачає вивчення виробничих функцій та типових складових структури професійної діяльності.

Тип діяльності - характеристика професійної діяльності залежно від способів і форм її здійснення. Визначається станом взаємодії фахівця з об'єктом діяльності - системою, що характеризується однаковою узагальненою метою (продуктом) діяльності.

Типова задача діяльності - узагальнена задача діяльності, що є характерною для більшості виробничих або соціальних ситуацій і не містить конкретних даних, а отже, не має конкретного розв'язку (можуть бути визначені тільки шляхи вирішення).

Узагальнений об'єкт діяльності фахівця з вищою освітою - природна чи штучна система, що розвивається. Характерні етапи цього розвитку визначають цикл взаємодії фахівця й системи.

Уміння - здатність людини виконувати певні дії під час здійснення тієї чи

іншої діяльності на основі відповідних знань.

Уміння поділяються за видами:

- **Предметно-практичні** - уміння виконувати дії щодо переміщення об'єктів у просторі, зміни їх форми тощо. Головну роль у регулюванні предметно-практичних дій виконують перцептивні образи, що відображають просторові, фізичні та інші властивості предметів і забезпечують керування робочими рухами відповідно до властивостей об'єкта та завдань діяльності.

- **Предметно-розумові** - уміння щодо виконання операцій з розумовими образами предметів. Ці дії вимагають наявності розвиненої системи уявлень і здатність до розумових дій (наприклад, аналіз, класифікація, узагальнення, порівняння тощо).

- **Знаково-практичні** - уміння щодо виконання операцій зі знаками та знаковими системами. Прикладами цих дій є письмо, прокладання курсу по карті, одержання інформації від пристроїв тощо.

- **Знаково-розумові** - уміння щодо розумового виконання операцій зі знаками та знаковими системами. Наприклад, дії, що є необхідні для виконання логічних та розрахункових операцій. Ці дії дозволяють вирішувати широке коло задач в узагальненому вигляді.

Цикл існування об'єкта діяльності - період, протягом якого існує об'єкт діяльності фахівця від "зародження" (проектування) до його ліквідації.

Період існування об'єкта діяльності поділяється на окремі етапи:

- *проектування*, протягом якого вирішуються питання щодо конструкції або змісту;

- *створення*;

- *експлуатація*, протягом якої об'єкт використовується за призначенням;

- *відновлення (ремонт, удосконалення тощо)*, яке пов'язане з відновленням властивостей, якостей, підвищенням продуктивності, інших ознак;

- *утилізація та ліквідація*.

Кожний етап існування об'єкта діяльності фахівця має свої ознаки, які визначаються спільністю (за продуктом) типових задач діяльності, пов'язаних безпосередньо з об'єктом, та відмінністю типових задач від задач іншого етапу.

Якість особистості випускника вищого навчального закладу - цілісна сукупність елементів внутрішньої структури особистості, що визначає зміст соціально значущих і професійно важливих властивостей особи, яка закінчує вищий навчальний заклад.

4. Позначення і скорочення

У даному стандарті застосовуються такі скорочення назв:

а) видів типових задач діяльності:

ПФ - професійна,

СВ - соціально-виробнича,

СП - соціально-побутова;

б) класів задач діяльності:

С – стереотипна (діяльність відповідно заданому алгоритму, який

характеризується однозначним набором добре відомих, раніш відібраних складних, що потребує використання обмежених масивів оперативної та раніше засвоєної інформації);

Д – діагностична (діяльність відповідно заданому алгоритму, який містить або не містить процедуру часткового конструювання рішень із застосуванням відповідних операцій, що вимагає використання значних масивів оперативної та раніше засвоєної інформації);

Е – евристична (діяльність відповідно складному алгоритму, який містить процедуру конструювання рішень, що потребує використання великих масивів оперативної та раніше засвоєної інформації).

в) видів уміння:

ПП - предметно-практичне,

ПР - предметно-розумове,

ЗП - знаково-практичне,

ЗР - знаково-розумове;

г) рівнів сформованості даного уміння:

О - уміння виконувати дію, спираючись на матеріальні носії інформації щодо неї,

Р - уміння виконувати дію, спираючись на постійний розумовий контроль без допомоги матеріальних носіїв інформації,

Н - уміння виконувати дію автоматично, на рівні навички;

д) здатностей:

З - здатність.

5. Виробничі функції, типові задачі діяльності та уміння і компетенції щодо їх вирішення

5.1. Відповідно до штатних посад, які можуть займати випускники Національного університету «Львівська політехніка», вони здатні виконувати функції (здійснювати певні типи діяльності): планову, організаційну, управлінську, контрольну, аналітичну та типові для даної функції задачі діяльності. Кожній задачі відповідає система умінь та компетенцій щодо вирішення цієї типової задачі діяльності з урахуванням специфіки регіону.

5.2. Національний університет «Львівська політехніка» забезпечує опанування випускниками системи умінь, вирішення типових задач діяльності під час здійснення певних виробничих функцій, які визначені у Додатку А.

Примітка. У Додатку А шифри типових задач діяльності та умінь наведені за структурами:

а) шифр типової задачі діяльності

б) шифр уміння

X.XX

X. XX. XX

номер задачі, наскрізний для даної виробничої функції

номер уміння, наскрізний для даної типової задачі діяльності

номер виробничої функції

шифр типової задачі діяльності

Загальні вимоги до властивостей і якостей випускника вищого навчального закладу як соціальної особистості подано у вигляді переліку здатностей розв'язувати певні проблеми і завдання соціальної діяльності та системи вмінь, котрі відбивають наявність цих здатностей (Додаток Б).

Санітарно-гігієнічна характеристика діяльності молодшого спеціаліста з фінансів і кредиту:

Ступінь важкості та напруженості праці -	напружена розумова праця.
Обмеження щодо статі й віку -	обмежень немає.
Режим праці й відпочинку -	8-годинний робочий день.
Режим змінності -	переважно однозмінна робота.
Завантаженість аналізаторів -	зоровий і руховий.
Несприятливі чинники -	високе статичне напруження.

6. Попередній освітній або(та) освітньо-кваліфікаційний рівень і вимоги до професійного відбору абітурієнтів

6.1. Для успішного засвоєння освітньо-професійного рівня молодшого спеціаліста абітурієнти повинні мати неповну загальну середню освіту та здібності до оволодіння знаннями, уміннями і навичками в галузі природничо-наукових, загальноекономічних та конкретно-економічних наук.

Обов'язковою умовою є вільне володіння державною мовою.

6.2. Абітурієнти повинні мати державний документ про освіту встановленого зразка.

7. Вимоги до державної атестації осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі

7.1. Державна атестація проводиться на основі аналізу успішності навчання, оцінювання якості розв'язання випускниками задач діяльності, які передбачені нормативною та варіативною частинами ОКХ та рівня сформованості здатностей розв'язувати задачі діяльності, які можуть виникнути.

7.2. Нормативна форма державної атестації встановлюється галузевим стандартом вищої освіти України, освітньо-професійною програмою підготовки молодшого спеціаліста за галуззю знань 0305 «Економіка та підприємництво» спеціальності 5.03050801 «Фінанси і кредит» та навчальним планом підготовки молодшого спеціаліста галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво» спеціальності 5.03050801 «Фінанси і кредит» Національного університету «Львівська політехніка».

7.3. Державна атестація випускників передбачає комплексний кваліфікаційний іспит.

7.4. Присвоєння кваліфікації «Молодший спеціаліст з фінансів і кредиту» здійснює Державна екзаменаційна комісія.

8. Вимоги до системи освіти та професійної підготовки

8.1. Система освіти та професійної підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста спеціальності 5.03050801 «Фінанси і кредит» галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво» кваліфікації «Молодший спеціаліст з фінансів і кредиту» повинна забезпечувати рівень їх освіти та професійної підготовки, що відповідає вимогам до акредитації спеціальності, встановленим спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі освіти і науки.

8.2. Національний університет «Львівська політехніка» відповідає за якість підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста спеціальності 5.03050801 «Фінанси і кредит» галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво», кваліфікації «Молодший спеціаліст з фінансів і кредиту» згідно Галузевого стандарту вищої освіти.

Додаток А

Таблиця - Виробничі функції, типові задачі діяльності, уміння і компетенції, якими повинні володіти випускники вищого навчального закладу

Виробнича функція та її шифр	Типові завдання діяльності	Шифр типової задачі діяльності	Зміст уміння	Шифр уміння
1. Організаційна (ОР)	1. Фінансування поточної діяльності підприємства	1.1	Здійснювати фінансові розрахунки щодо реальних потреб для забезпечення поточної фінансово-господарської діяльності підприємства	1.1.1
	2. Організація інвестиційної діяльності підприємства	1.2	Володіти методами визначення економічної доцільності та ефективності реалізації інвестиційних проектів за допомогою традиційних критеріїв та в умовах невизначеності на основі досліджень	1.2.1
			Здійснювати контролінг інвестиційних проектів та довгострокових рішень	1.2.2
	3. Організація страхування	1.3	Застосовувати основні числові характеристики фінансових операцій, що використовуються у страхуванні. Будувати та досліджувати конкретні актуарні моделі	1.3.1
	4. Організація інформаційного забезпечення діяльності підприємства	1.4	Будувати комунікаційну мережу для обміну інформацією та зворотного зв'язку	1.4.1
			Організовувати інформаційне забезпечення учасників фінансового та грошового ринків шляхом усного та письмового обміну інформацією з контрагентами	1.4.2
			Формувати інформаційні потоки на підприємстві в системі контролінгу	1.4.3
			Відстежувати зміни в нормативній документації та міжнародній стандартизації і сертифікації	1.4.4
			Володіти методами збирання та оброблення соціально-економічної інформації	1.4.5
	5. Організація ділового спілкування	1.5	Володіти формами спілкування людей в колективі та засобами активізації уваги	1.5.1
			Забезпечувати узгодження інтересів працівників з інтересами підприємства	1.5.2

Виробнича функція та її шифр	Типові завдання діяльності	Шифр типової задачі діяльності	Зміст уміння	Шифр уміння
	6. Формування суспільної поведінки	1.6	Розумітися в основних тенденціях розвитку української та зарубіжної культури на сучасному етапі	1.6.1
2. Обліково-аналітична (ОА)	1. Облік операцій в фінансово-кредитних установах	2.1	Здійснювати облік безготівкових розрахунків на рахунках клієнтів банку. Проводити облік операцій з вкладками і депозитами юридичних та фізичних осіб	2.1.1
			Вести облік кредитних операцій і доходів за ними	2.1.2
	2. Складання фінансової звітності підприємства	2.2	Готувати первинну звітність щодо фінансово-господарської діяльності підприємства та обчислювати фінансові показники діяльності підприємства	2.2.1
	3. Аналіз показників фінансових результатів та рентабельності	2.3	Аналізувати показники рентабельності та прибутковості підприємства. Проводити аналіз та оцінку використання чистого прибутку	2.3.1
			Проводити аналіз взаємозв'язку витрат, обсягів виробництва продукції та прибутку; аналіз взаємозв'язку прибутку, руху обігового капіталу та грошових потоків	2.3.2
	4. Аналіз фінансового стану підприємства	2.4	З'ясувати фінансовий стан підприємства в частині його активів та зобов'язань	2.4.1
			Здійснювати аналіз показників ліквідності та платоспроможності підприємства. Аналізувати ділову активність підприємства	2.4.2
			Проводити диференційний аналіз релевантної інформації для прийняття управлінських рішень	2.4.3
	5. Аналіз ринкового становища підприємства	2.5	Визначати стратегічні позиції підприємства	2.5.1
			Аналізувати конкурентне середовище функціонування підприємства	2.5.2
	6. Аналіз страхової діяльності	2.6	Проводити аналіз актуарних моделей та здійснювати розрахунки страхових тарифів	2.6.1
	3. Планова (ПЛ)	1. Фінансове планування та прогнозування на підприємстві	3.1	Складати операційний та фінансовий бюджети
Розраховувати місячні планові завдання для виконавців операцій, пов'язаних з використанням матеріальних ресурсів				3.1.2

Виробнича функція та її шифр	Типові завдання діяльності	Шифр типової задачі діяльності	Зміст уміння	Шифр уміння
			Формувати необхідну інформацію для виконання прогнозних розрахунків з фінансових операцій.	3.1.3
	2. Формування витрат на виробництво і реалізацію продукції	3.2	Оптимізувати склад постійних та змінних витрат	3.2.1
			Визначати ефективність використання чинних форм і систем заробітної плати, матеріального стимулювання, готувати пропозиції щодо їх удосконалення	3.2.2
	3. Прогнозування розвитку підприємств	3.3	Визначати ймовірності банкрутства. Прогнозувати та оцінювати збитки	3.3.1
4. Складання психолого-управлінської характеристики індивіда	3.4	Здійснювати вимірювання рівня параметрів індивідів для потреб управління та прогнозувати «підводні камені» при спілкуванні у виробничій сфері	3.4.1	
4. Контрольна (КО)	1. Проведення ревізій	4.1	Проводити ревізії залежно від специфіки фінансово-господарської діяльності організації (установи).	4.1.1
	2. Контроль за додержанням правил надання фінансових послуг	4.2	Відстежувати та уточнювати основні економічні показники діяльності підприємства на зовнішніх ринках	4.2.1
	Контроль за використанням бюджетних коштів	4.3	Здійснювати контроль за раціональним формуванням та використанням централізованих та децентралізованих грошових фондів.	4.3.1.
			Застосовувати ефективні методи фінансового контролю.	4.3.2.
			Здійснювати комплексні ревізії і тематичні перевірки.	4.3.3.
			Вести облік, систематизацію та кодифікацію законодавчих, інструктивних та інших нормативних документів з питань контрольно-ревізійної роботи	4.3.4.
	Контроль за обчисленням та сплатою податків і платежів	4.4.	Оперативно контролювати господарську ситуацію у платників податків.	4.4.1.
			Застосовувати ефективні методи і заходи податкового контролю.	4.4.2.
			На підставі чинного законодавства обчислювати всі види податків і платежів до бюджету; здійснювати документальні та камеральні перевірки	4.4.3.

Виробнича функція та її шифр	Типові завдання діяльності	Шифр типової задачі діяльності	Зміст уміння	Шифр уміння	
	Контроль за проведенням розрахунків з бюджетом платників податків і платежів із бюджетом	4.5.	Оперативно контролювати розрахунки з бюджетом підконтрольних платників податків; забезпечувати контроль за податковими нарахуваннями.	4.5.1.	
			Аналізувати причини фактів порушень податкового законодавства.	4.5.2.	
			Визначати рейтинг податкового ризику	4.5.3.	
	Виконання бюджетів за доходами та видатками	4.6.	Здійснювати розклад доходів і видатків бюджетів.	4.6.1.	
			Вести платежі розпорядників бюджетних коштів.	4.6.2.	
			Вести облік надходжень	4.6.3.	
			Складати звіти про підсумки виконання державного та місцевих бюджетів.	4.6.4.	
			Контролювати правильність зарахування і перерахування коштів за відповідними кодами бюджетної класифікації.	4.6.5.	
	5. Технологічна (TE)	1. Біржові операції	5.1	Розраховувати фінансові ризики від гри на біржі	5.1.1
				Здійснювати страхування інвестиційних рішень	5.1.2
Створювати інформаційну базу даних професійних учасників ринку цінних паперів				5.1.3	
5.1. Трастові операції		5.2	Виконувати довірчі (посередницькі) фінансові функції для фізичних і юридичних осіб.	5.2.1.	
			Здійснювати управління довіреним майном (коштами, цінними паперами тощо) в інтересах тих осіб, яким належить дане майно	5.2.2.	
			Вести кредитування житлового будівництва на основі іпотеки	5.2.3.	
5.2. Фінансові операції з іпотекою		5.3	Проводити фінансові операції з нерухомістю згідно з чинним законодавством.	5.3.1.	
			Оцінювати вартість нерухомого майна.	5.3.2.	
5.3. Лізингові операції		5.4	Здійснювати на практиці весь комплекс лізингової діяльності.	5.4.1.	
			Використовувати лізинг як сучасний фінансовий інструмент розширення інвестиційної діяльності	5.4.2.	

Додаток Б

Здатності випускника вищого навчального закладу розв'язувати проблеми і завдання соціальної діяльності та необхідні для цього вміння

Здатність	Шифр здатності	Зміст уміння	Шифр уміння
Організовувати власну діяльність	1	Визначати мету і напрямки власної діяльності з врахуванням суспільно-державних та фінансово-господарських інтересів	1.1
		Визначати доцільність та ефективність реалізації цілей діяльності	1.2
Здійснювати саморегуляцію поведінки	2	Використовувати стихійні соціально-психологічні явища та об'єктивні закони і закономірності для підвищення продуктивності праці	2.1
		Вибирати адекватні засоби мінімізації конфліктів при колективній діяльності	2.2
Здійснювати ефективне ділове спілкування	3	Створення та належне оформлення бланків та ділових документів.	3.1
		Вміння перекладати фахову літературу та будувати діалог щодо організації операцій професійно-виробничої діяльності	3.2
Враховувати основні економічні закони у процесі професійної діяльності	4	На основі оцінки нормативів розвитку підприємства (при складанні фінансового плану) враховувати соціальні проблеми	4.1
		Володіти навичками проведення аналізу питань, пов'язаних з соціальними аспектами оподаткування	4.2
		На основі оцінки соціально-економічних перспектив розвитку враховувати соціальні аспекти бюджетів і кошторисів	4.3
Враховувати процеси соціально-політичної історії України у професійній діяльності	5	Правильно оцінювати і прогнозувати зовнішню та внутрішню політику України, розумітися на її історії і специфіці розвитку; уміти захищати інтереси Української держави	5.1
Враховувати моральні переконання та смакові вподобання у процесі безпечної та ефективної діяльності	6	Створювати цивілізовані соціальні відносини між членами трудового колективу на правовій основі і демократичних принципах	6.1
		Засвоювати і реалізовувати світоглядні і культурні досягнення людської цивілізації, уважно ставитися і розуміти різні культури, релігії, права націй і людини	6.2
Здійснювати екологічний аналіз заходів (інновацій) у галузі діяльності	7	Застосовувати навички до засвоєння нових знань щодо інновацій та соціальних технологій у фінансовій сфері	7.1